

Statens standardavtaler - Særegenheter i Kjøpsavtalen, Vedlikeholdsavtalen og Tilpasningsavtalen

Difi kurs 13.04.2010

Anne-Lise Monsen og Mona Naomi Lintvedt

Dagens agenda

- ▶ Gjennomgang av SSA-K, SSA-T og SSA-V, med fokus på det som er spesifikt for leveranser etter disse avtalene.
- ▶ Når brukes de ulike avtalene?
- ▶ Gjennomgang av bilagsstrukturen
- ▶ Sammenlignende gjennomgang av SSA-K og SSA-T
 - ▶ Forberedelsesfasen
 - ▶ Akseptansetest
 - ▶ Godkjenningsperiode
 - ▶ Avbestilling
- ▶ Vedlikeholdsavtalen

- ▶ Lunsj 1200-1245

Hva er Statens standardavtaler?

► Første utgave i 1971:

- Svar på leverandørenes standardvilkår basert på amerikanske avtaler
- Standardavtaler for å ivareta statens kundeinteresser på bedre måte

► Avtalene videreutviklet, og porteføljen utvidet

- Samarbeid med kunder og leverandører
- Dagens avtaler sterkt harmonisert
- Utgitt under Creative Commons lisens

Hvilken avtale brukes når?

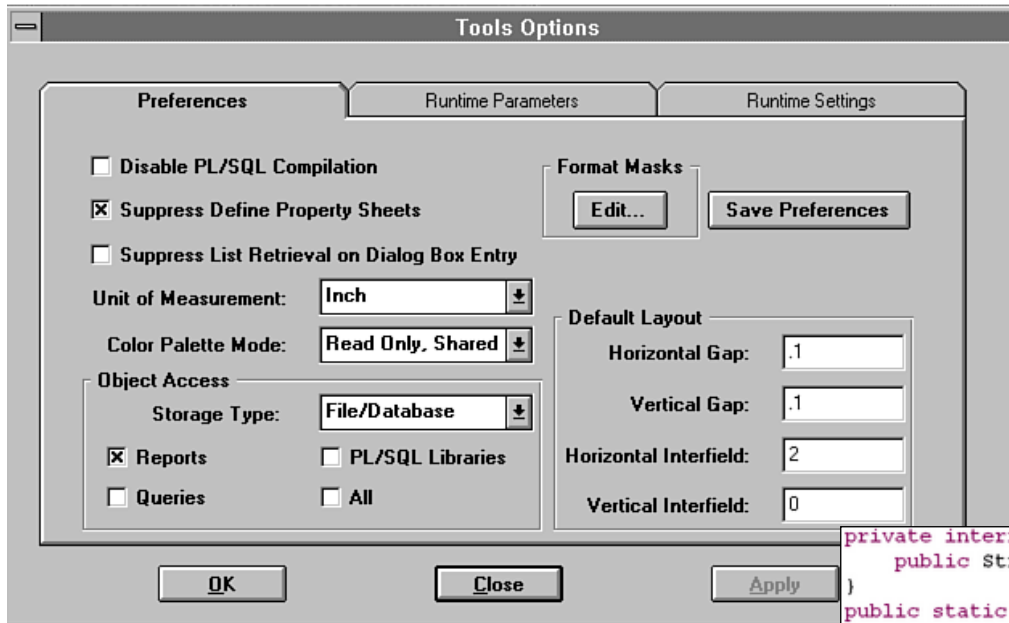
► Kjøpsavtalen (SSA-K):

- kjøp av standard maskin- og programvare (hyllevare)
- andre tilhørende ytelser og tjenester som installasjon, opplæring, konvertering av data osv.
- inkluderer parametersetting, konfigurering og og evt. mindre tilpasninger

► Tilpasningsavtalen (SSA-T)

- Kjøp av standard programvare med tilpasninger som utvikles spesielt for kunden
- andre tilhørende ytelser og tjenester
- Kan også inkludere maskinvare

Parametersetting vs. endring av kode


```
private interface CustomTesting{
    public String run(final Project project);
}
public static void doTest(final Project project, CustomTesting customTesting){
    logger.info("Regression testing project '"+project+"'");
    project.buildTestData();
    String results = null;
    if(customTesting!=null) results = customTesting.run(project);
    printProject(project, results);
}
public void testVendorOne(){
    doTest(new VendorOneModel("Dummy Regression"), null);
}
public void testVendorTwo(){
    doTest(new VendorTwoModel("Dummy Regression"), null);
}
public void testVendorTwo_and_Export(){
    doTest(new VendorTwoModel("Dummy Regression"), new CustomTesting(){
        public String run(Project project){
            Exporter.testExportProject(project);
            return null;
        }
    });
}
```

forts. Hvilken avtale brukes når?

- ▶ Vedlikeholdsavtalen (SSA-V):
 - ▶ For kjøp av vedlikeholdstjenester og service på maskin- og programvare
- ▶ Stor eller liten avtale?
 - ▶ Avhenger av kompleksiteten i leveransen

SSA-K

1 Alminnelige bestemmelser

2 Gjennomføring av leveransen

3 Endringer av leveransen etter avtaleinngåelsen

4 Garantiperiode

5 Leverandørens plikter

6 Kundens plikter

7 Plikter som gjelder kunde og leverandør

8 Vederlag og betalingsbetingelser

9 Eksterne rettslige krav, personvern og sikkerhet

10 Eiendoms- og disposisjonsrett

11 Leverandørens mislighold

12 Kundens mislighold

13 Krenkelse av andres immaterielle rettigheter

14 Hevingsoppgjør

15 Øvrige bestemmelser

16 Tvister

SSA-T

1 Alminnelige bestemmelser

2 Gjennomføring av leveransen

3 Endringer av leveransen etter avtaleinngåelsen

4 Garantiperiode

5 Leverandørens plikter

6 Kundens plikter

7 Plikter som gjelder kunde og leverandør

8 Vederlag og betalingsbetingelser

9 Eksterne rettslige krav, personvern og sikkerhet

10 Eiendoms- og disposisjonsrett

11 Leverandørens mislighold

12 Kundens mislighold

13 Krenkelse av andres immaterielle rettigheter

14 Hevingsoppgjør

15 Øvrige bestemmelser

16 Tvister

SSA-V

1 Alminnelige bestemmelser

2 Gjennomføring av leveransen

3 Endringer av leveransen etter avtaleinngåelsen

4 Varighet, oppsigelse, avslutning og overføring av avtalen

5 Leverandørens plikter

6 Kundens plikter

7 Plikter som gjelder kunde og leverandør

8 Vederlag og betalingsbetingelser

9 Eksterne rettslige krav, personvern og sikkerhet

10 Eiendoms- og disposisjonsrett

11 Leverandørens mislighold

12 Kundens mislighold

13 Krenkelse av andres immaterielle rettigheter

14 Hevingsoppgjør

15 Øvrige bestemmelser

16 Tvister

Punkt 1.1 Avtalens omfang

- ▶ Kunden har på bakgrunn av sine formål og behov fremstilt sine krav i bilag 1
 - ▶ Vektlegging av formål: NSB vs Steria LB-2004-8893
- ▶ Leverandøren har ansvar for en helhetlig leveranse.
- ▶ Kravspesifikasjon
 - ▶ Eksempel hentet fra Doffin.
- ▶ Husk kapittel 9

Bilagene

- ▶ Bilag 1: Kundens kravspesifikasjon
- ▶ Bilag 2: Leverandørens løsningsspesifikasjon
- ▶ Bilag 3: Kundens tekniske plattform
- ▶ Bilag 4: Prosjekt- og fremdriftsplan
- ▶ Bilag 5: Testing og godkjenning
- ▶ Bilag 6: Administrative bestemmelser
- ▶ Bilag 7: Samlet pris og prisbestemmelser
- ▶ Bilag 8: Endringer i den generelle avtaleteksten
- ▶ Bilag 9: Endringer av leveransen etter avtaleinngåelsen

SSA-K	SSA-T	SSA-V
Kapittel 2	Kapittel 2	Kapittel 2
2.1 Forberedelser til installasjon og levering	2.1 Forberedelser og organisering	2.1 Etablering av vedlikeholdstjenesten
2.2 Kundens akseptansetest	2.2 Detaljspesifisering	2.2 Dokumentasjon av vedlikeholdstjenesten
2.3 Godkjenningsperiode og leveringsdag	2.3 Utvikling og installasjon av tilpasninger	2.3 Brukerstøtte
2.4 Avbestilling	2.4 Kundens akseptansetest	2.4 Melding av feil
	2.5 Godkjenningsperiode og Leveringsdag	2.5 Retting av feil
	2.6 Avbestilling – midlertidig stansing	2.6 Programrettelser
		2.7 Nye versjoner
		2.8 Rapportering

Kapittel 2 Gjennomføring av leveransen

- ▶ Første aktivitet: Forberedelser
- ▶ SSA-K 2.1 Forberedelser til installasjon og levering
- ▶ SSA-T 2.1 Forberedelser og organisering
- ▶ SSA-V 2.1 Etablering av vedlikeholdstjenesten

forts. Forberedelser

- ▶ Litt ulikheter:
- ▶ SSA-K: Dokumentasjon, opplæring, innredning, ansvar for installering med tidsfrister
- ▶ SSA-T: Prosjekt- og fremdriftsplan, prosjektorganisering, prosjektdokumentasjon
- ▶ SSA-V: Etablering av prosjektet

Installasjonsdag

- ▶ Milepæl
 - ▶ SSA-K 2.1.7 – etter forberedelse
 - ▶ SSA-T 2.3.8 – flere aktiviteter som må gjennomføres først
- ▶ Leverandør ansvarlig for installere og ferdigstille iht spesifikasjon/krav
- ▶ Skriftlig melding
- ▶ Første virkedag etter er mottatt av kunden er **installasjonsdag**
- ▶ Bestride innen 5 virkedager hvis åpenbart mangelfull

SSA-T mellom forberedelse og installasjon

- ▶ SSA-T 2.2 Detaljspesifisering (spesifiseringsfasen)
- ▶ SSA-T 2.2.1 Utarbeidelse av detaljspesifikasjon
 - ▶ Leverandøren skal utarbeide en detaljspesifikasjon for tilpasningene
 - ▶ Detaljering og presisering av tilpasningene iht krav
 - ▶ Utgangspunkt for utviklingsarbeidet
 - ▶ Gjennomføres i ”nært samarbeid” med kunden
 - ▶ Minimum inneholde:
 - ▶ Overordnet beskrivelse av tilpasningene
 - ▶ Detaljert beskrivelse av funksjonalitet
 - ▶ Beskrivelse av tekniske løsninger

forts. SSA-T mellom forberedelse og installasjon

- ▶ SSA-T 2.2.2 Levering og godkjenning av detaljpesifikasjon
- ▶ Leveres iht aktuelle frister i bilag 4
- ▶ Kunden skal innen 10 virkedager gi skriftlig godkjenning
- ▶ Hvis ikke godkjenner, gi skriftlig melding om hva som må endres
 - ▶ Leverandøren retter og legger fram nytt dokument
 - ▶ Ny frist for kunden på 10 virkedager

forts. SSA-T mellom forberedelse og installasjon

- ▶ SSA-T 2.3 Utvikling og installasjon av tilpasninger
- ▶ Kapittelet regulerer utviklingsdelen av leveransen
- ▶ Avsluttes med installasjonsdag

Eksempel

- ▶ Til diskusjon: Bør SSA-K eller SSA-T brukes?
 - ▶ Bergen kommune skal anskaffe et nytt regnskapsprogram. De har ingen spesielle behov utover det vanlige. Hvilken avtale skal brukes?
 - ▶ Hva hvis de har behov for at programmet genererer fakturaer med ulik mva. prosent, avhengig av hvilken utgiftspost det er snakk om?
 - ▶ Samme scenario, men regnskapssystemet skal integreres med lønnsystemet og arkivsystemet som de allerede har.

SSA-K

Kapittel 2

2.1 Forberedelser til
installasjon og levering

2.2 Kundens akseptansetest

2.3 Godkjenningsperiode og
leveringsdag

2.4 Avbestilling

SSA-T

Kapittel 2

2.1 Forberedelser og
organisering

2.2 Detaljpesifisering

2.3 Utvikling og installasjon av
tilpasninger

2.4 Kundens akseptansetest

2.5 Godkjenningsperiode og
Leveringsdag

2.6 Avbestilling – midlertidig
stansing

Hva er akseptansetest?

- ▶ Kundens sjekklister for at kravspesifikasjonen er oppfylt
- ▶ Helhetlig undersøkelse av leveransen
- ▶ Baseres på testplan og testbeskrivelser

- ▶ Kundens test

Plan for akseptansetest

- ▶ SSA-K 2.2.1, SSA-T 2.4.1
- ▶ Kunden har ansvaret for å lage en plan for akseptansetesten
- ▶ Gjøres i samarbeid med leverandøren
- ▶ Leverandøren skal lage grunnlagsmaterialet til testplanen
- ▶ Testplanen skal beskrive hvordan testingen gjennomføres, med detaljerte beskrivelser av hvilke tester som skal gjøres og akseptansekriterier

forts. Plan for akseptansetest

► Frister:

- 30 virkedager før akseptansetesten skal starte må kunden forelegge planen for leverandøren til uttalelsen
- Innen 10 virkedager etter mottak må Leverandøren ha vurdert planen, og gi skriftlig melding om den er dekkende eller ikke

Feilnivåer

SSA-K 2.2.2, SSA-T 2.4.2

Nivå	Kategori	Beskrivelse
A	Kritisk feil	<ul style="list-style-type: none">- Feil som medfører at standardssystem og/eller tilpasning stopper, at data går tapt eller at andre funksjoner som er kritiske for Kunden ikke er levert eller ikke virker som avtalt.- Dokumentasjonen er ufullstendig eller misvisende og dette medfører at Kunden ikke kan bruke standardssystem og tilpasning eller vesentlige deler av det.
B	Alvorlig feil	<ul style="list-style-type: none">- Feil som fører til at funksjoner som er viktige for Kunden ikke virker som beskrevet i avtalen og som det er tids- og ressurskrevende å omgå.- Dokumentasjonen er ufullstendig eller misvisende og dette medfører at Kunden ikke kan benytte funksjoner som er viktige for Kunden.
C	Mindre alvorlig feil	<ul style="list-style-type: none">- Feil som fører til at enkeltfunksjoner ikke virker som avtalt, men som Kunden relativt lett kan omgå.- Dokumentasjonen er mangelfull, upresis eller kan lett misforstås.

Akseptansetestens omfang

- ▶ SSA-K 2.2.3, SSA-T 2.4.3
- ▶ Omfatter programvare og utstyr i leveransen
- ▶ Funksjonstest; Test av funksjonaliteten i programmet
- ▶ Robusthetstest; Hvordan systemet håndterer feil i inndata, strømbrudd og andre uventede situasjoner
- ▶ Integrasjonstest; Test av integrasjon med andre applikasjoner
- ▶ volum-, kapasitets- og svartidstest; Systemets oppførsel ved prosessering. av store datamengder, om systemet kan håndtere maksimalt antall brukere med akseptabel responstid, test av svartider til ulike deler av programmet ut fra spesifikasjonen
- ▶ Gjennomgang av all dokumentasjon
- ▶ Installasjonstest
- ▶ Test av driftsprosedyrer, herunder sikkerhetskopiering

Gjennomføring av akseptansetesten

- ▶ SSA-K 2.2.4, SSA-T 2.4.4
- ▶ Akseptansetest starter etter installasjonsdagen
- ▶ Kunde skal føre protokoll over hvilke tester som er gjort når, av hvem og resultat
- ▶ Fortløpende melde feil
 - ▶ Feil skal dokumenteres
 - ▶ Alle feil skal kategoriseres som A, B eller C av kunden
- ▶ Leverandøren skal utbedre uten ugrunnet opphold
 - ▶ Hvis det ikke gjøres og kunden ikke kan gjennomføre testen, stoppes testen til leverandøren har rettet feilene. Stopptiden legges til testperioden

Godkjenning av akseptansetest

- ▶ Milepæl
 - ▶ SSA-K 2.2.5, SSA-T 2.4.5
- ▶ Skriftlig melding uten ugrunnet opphold
- ▶ Passiv godkjenning innen 10 virkedager eller hvis tar i bruk leveransen før godkjenning
- ▶ Skriftlig begrunnelse hvis ikke godkjennes
- ▶ Godkjenning kan nektes når:
 - ▶ A- og B- feil hver for seg.
 - ▶ Unntak B-feil som ikke er vesentlige for å sette systemet i drift
 - ▶ C-feil som samlet sett vil medføre at godkjenning er klart urimelig
 - ▶ Feil som opptrer en gang og ikke kan gjenskapes regnes ikke som feil

Hva skjer ved godkjenning?

- ▶ Når akseptansetesten er godkjent, settes systemet i ordinær drift
- ▶ Godkjenningsperioden begynner

SSA-K

Kapittel 2

2.1 Forberedelser til
installasjon og levering

2.2 Kundens akseptansetest

2.3 Godkjenningsperiode og
leveringsdag

2.4 Avbestilling

SSA-T

Kapittel 2

2.1 Forberedelser og
organisering

2.2 Detaljspesifisering

2.3 Utvikling og installasjon av
tilpasninger

2.4 Kundens akseptansetest

2.5 Godkjenningsperiode og
Leveringsdag

2.6 Avbestilling – midlertidig
stansing

Hva er godkjenningsperioden?

- ▶ Testperioden hvor systemet er i ordinær drift hos kunden
- ▶ Integrert med daglige drifts- og arbeidsoppgaver

Godkjenningsperioden

- ▶ SSA-K 2.3/SSA-T 2.5
- ▶ 3 måneder f.o.m. satt i ordinær drift
 - ▶ Kan avtale annen varighet
 - ▶ Hvis forsinket pga kundens forhold, løper tiden likevel
- ▶ Kunden har undersøkelsesplikt
 - ▶ Fortløpende skriftlig melding om eventuelle feil
 - ▶ A-feil: Godkjenningsperioden stoppes fra den dagen kunden sender melding
 - ▶ B-feil: Samme hvis feilen(e) gjør videre undersøkelse umulig, svært vanskelig eller i vesentlig grad reduserer verdien av undersøkelsen
 - ▶ Starter igjen først når leverandøren har utbedret

Endelig godkjenning

- ▶ Milepæl
 - ▶ SSA-K 2.3.4/SSA-T 2.5.4
- ▶ Før utløpet av godkjenningsperioden, skal kunden sende skriftlig melding om leveransen godkjennes eller ikke
- ▶ Passiv godkjenning hvis melding ikke sendt innen fristen
- ▶ Første virkedag etter godkjenning er leveringsdag

SSA-K

Kapittel 2

2.1 Forberedelser til
installasjon og levering

2.2 Kundens akseptansetest

2.3 Godkjenningsperiode og
leveringsdag

2.4 Avbestilling

SSA-T

Kapittel 2

2.1 Forberedelser og
organisering

2.2 Detaljspesifisering

2.3 Utvikling og installasjon av
tilpasninger

2.4 Kundens akseptansetest

2.5 Godkjenningsperiode og
Leveringsdag

2.6 Avbestilling – midlertidig
stansing

Avbestilling

- ▶ SSA-K 2.4
 - ▶ Kunden kan avbestille helt/delvis med 1 måneds skriftlig varsel
- ▶ SSA-T 2.6.1
 - ▶ Kunden kan før utløpet av spesifiseringsfasen helt/delvis avbestille med skriftlig varsel innen 10 virkedagers etter utløpet av fasen
- ▶ SSA-T 2.6.2
 - ▶ Kunden kan etter utløpet av spesifiseringsfasen helt/delvis avbestille med 1 måneds skriftlig varsel

Hva er konsekvensene?

- ▶ Kunden må betale SSA-K 2.4, SSA-T 2.6.1, 2.6.2
 - ▶ det leverandøren har til gode for allerede gjennomført arbeid
 - ▶ ”nødvendige og dokumenterte direkte kostnader” for leverandørens omdisponering av personell
 - ▶ andre dokumenterte direkte kostnader som Leverandøren påføres som følge av avbestillingen
- ▶ I tillegg avbestillingsgebyr SSA-K 2.4, SSA-T 2.6.2
- ▶ Etter SSA-T skal leverandørens overlevere spesifikasjoner og materiell som er laget fram til avbestillingen skjer

Midlertidig stansing

- ▶ SSA-T 2.6.3
- ▶ Kunden kan kreve umiddelbar stans i prosjektet, men må angi fra når og til når.
- ▶ Betalingsplikt for kunden
- ▶ Etter 120 dager kan leverandøren gi skriftlig varsel om oppsigelse av avtalen
 - ▶ Kunden har frist på 14 dager til å kreve gjenopptagelse av arbeidet

Eiendoms- og disposisjonsrett

- ▶ Kunden får begrenset disposisjonsrett til standard programvare (SSA-K/SSA-T 10.2.1)
- ▶ Rett til å gjøre endringer i kildekoden, hvis ikke det motsatte er avtalt (SSA-K/SSA-T 10.2.2)
- ▶ Opphavsrett til tilpasningene tilfaller leverandøren, men kunden får utvidet disposisjonsrett (SSA-K10.2.3/SSA-T 10.3)

Vedlikehold

- ▶ Fra leveringsdag, garantiperiode 2 år for utstyr og 1 år for programvare
- ▶ Bør ha vedlikeholdsavtale fra leveringsdagen
- ▶ Kunden har rett til å inngå vedlikeholdsavtale
 - ▶ Enten inngås samtidig med SSA-K eller SSA-T
 - ▶ Ellers leverandøren plikt til å inngå slik avtale innen 2 år etter utløpet av godkjenningsperioden
- ▶ Vedlikeholdsavtalen bør imidlertid løpe fra leveringsdagen, ikke fra avtaleinngåelsen

Vedlikeholdsavtale

- ▶ SSA-V regulerer rammene for ytelsen
- ▶ Hva som skal omfattes av vedlikehold, og hvilke tjenester leverandøren skal yte må følge av bilag
 - ▶ Avtalen sier ikke noe om dette
 - ▶ Unntak programrettelser og nye versjoner
- ▶ Hvilke tjenester kan være med?
 - ▶ Feilretting
 - ▶ Brukerstøtte
 - ▶ Tilkalling av bistand
 - ▶ Bytting av deler til maskinvare
 - ▶ Oppgradering
 - ▶ Installering

Tjenestenivåavtale

- ▶ Bilag 5 Tjenestenivå med standardisert prisavslag
- ▶ Tilsvare SLA (Service level agreement)
 - ▶ Beskriver IT tjenester, dokumenterer garanterte ytelsesnivåer og spesifiserer IT tjenesteyterens og kundens ansvar
 - ▶ Garantert ytelsesnivå: Basert på kundens krav til tjenestenivåer og skal sikre at IT tjenestene egner seg for formålet. Garanterte ytelsesnivåer bør være målbare.
 - ▶ Standardisert prisavslag når ytelsesnivåene ikke nåes

Tjenestenivåavtale forts

Noen tjenester som gjerne dekkes av garanterte ytelsesnivåer :

- ▶ Oppetid (tilgjengelighet) på applikasjonen
- ▶ Responstid til applikasjonen
- ▶ Svartid på servicedesk
- ▶ Responstid på servicedesk
- ▶ Oppretting/ sperring av brukere
- ▶ Tilbakelegging av back-up data

Tjenestnivåavtale forts

- ▶ Regulering av ytelsesnivå krever presisjon, må ikke etterlate tolkningsrom og må fremstå fullstendig
- ▶ Dette er ikke tilstrekkelig:
 - ▶ ”Vi skal ha en opptidsgaranti på 99,7%!”
- ▶ Disse spørsmålene må reguleres:
 - ▶ Hva er definisjonene?
 - ▶ Hva måles og hvordan måles det?
 - ▶ Hvordan beregnes det som måles?
 - ▶ Hva garanteres?
 - ▶ Hva er konsekvensene om garantien ikke møtes?

Eksempel på prisavslag

Oppetid i % innenfor Kjernetiden	Refusjon i % av Løpende Vederlag for angjeldende tre måneders måleperiode
99,3% - 99,6%	5% per applikasjon oppad begrenset til maksimalt 20% uavhengig av antall applikasjoner
98,9% - 99,2%	6 % per applikasjon oppad begrenset til maksimalt 30% uavhengig av antall applikasjoner [.....]
97,0% - 95,1%	14 % per applikasjon oppad begrenset til maksimalt 70% uavhengig av antall applikasjoner
Lavere enn 95,0%	20 % per applikasjon oppad begrenset til maksimalt 100% uavhengig av antall applikasjoner

Partenes plikter

- ▶ Begge parter har plikter i avtaleforholdet
 - ▶ Møter
 - ▶ Taushetsplikt
- ▶ Leverandøren plikter kapittel 5:
 - ▶ Ansvar for at helhetlig leveranse
 - ▶ Kvalitative og kvantitative ressurser og kompetanse
 - ▶ Bruk av underleverandører, samarbeid med tredjeparter
 - ▶ Lønns- og arbeidsvilkår
- ▶ Kundens plikter kapittel 6
 - ▶ Legge forholdene til rette for leverandøren

Mislighold

► Foreligger mislighold hvis:

- Leveransen ikke er i samsvar de funksjoner, krav og frister som er avtalt.
- Leverandøren kan be om tilleggsfrist, og i denne perioden løper ikke dagbot eller erstatning
- ikke oppfyller øvrige plikter etter avtalen

► Kunden skal reklamere skriftlig uten ugrunnet opphold

► Leverandøren skal starte avhjelp uten ugrunnet opphold

- kan for eksempel skje ved utbedring, omlevering eller tilleggslevering

Sanksjoner ved mislighold

- ▶ Tilbakehold av betaling for å sikre krav
- ▶ Dagbot ved forsinkelse
 - ▶ Knyttet til frister
 - ▶ Løper automatisk 0,15 % av kontraktssummen eks. mva per kalenderdag, maks 100 dager
 - ▶ Kunden kan ikke heve mens dagboten løper
 - ▶ Med mindre forsett eller grov uaktsomhet
- ▶ Prisavslag
 - ▶ Forholdsmessig avslag i kontraktssummen, hvis ikke lykkes i avhjelpe mangel
 - ▶ Prisavslag er kompensasjon for redusert verdi av det leverte
- ▶ Heving
 - ▶ Ved vesentlig mislighold eller vesentlig forsinkelse

forts. Sanksjoner ved mislighold

► Erstatning

- Direkte tap
- Inkluderer tap som skyldes merarbeid og andre direkte kostnader i forbindelse med forsinket driftsstart eller driftsavbrudd
- Dagbøter kommer til fradrag i evt erstatning for samme forsinkelse

► Erstatningsbegrensning

- Indirekte tap kan ikke kreves
- Tap av data anses som indirekte tap
 - bortsett fra hvor dette skyldes datahåndtering som hører til avtalen
- Samlet erstatning i avtaleperioden er begrenset til kontraktssummen eksklusiv merverdiavgift.
 - Bortsette fra ved forsett eller grov uaktsomhet

